

Selvitys yksityishenkilöille myönnettävistä valtion- avustuksista

Valtionavustushankkeen seurantaryhmä 4/2022

Katsaus selvityksen tekemiseen

VALTIONAVUSTUKSET
STATSUNDERSTÖD

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Selvityksen tekeminen ja valmistelun jatkaminen

- Jaosto on tutustunut aiempiin selvityksiin, jotka koskevat yksityishenkilöille myönnettäviä valtionavustuksia. Aineistoa on kerätty myös 14 haastattelun avulla ja tarkastelemalla erilaisia erityispiirteitä ja käytäntöjä, jotka liittyvät yksityishenkilöille myönnettäviin valtionavustuksiin.
- Aineistonkeruuta jatketaan kahdella Otakantaa.fi-kyselyllä 16.8.–1.9.2022 välisenä aikana. Tarkoituksena on pyytää palautetta tähän mennessä tunnistetuista kehittämiskohteista ja työstää niitä.
- Kehittämiskohteista ja käytännöistä muotoillaan ehdotuksia valtionapuviranomaisten kanssa kahdessa työpajassa 15. ja 22. syyskuuta.
- Raporttiluonnoksen kirjoittamista jatketaan. Tarkoituksena on, että ohjausryhmä käsittelee kehittämissuhteet marraskuun kokouksessaan, jonka jälkeen raporttiluonnos julkaistaan lausuntopalvelussa.
- Selvityksen tekeminen on edennyt suunnitelman mukaisesti. Viestintää on lisätty loppukesä aikana.

Haastatteluiden keskeiset tulokset

Havaintoja alustavan selvityksen perusteella

- Yksityishenkilöille myönnettävien valtionavustusten kirjosta muodostuu kokonaisuus, johon sisältyy yhteisiä tavoitteita, tunnusomaisia erityispiirteitä ja erilaisia käytäntöjä.
- Valtionavustukset ovat hyvin monimuotoisia ja niihin liittyvät käytännöt eroavat toisistaan. Osa käytännöistä on hyväksi havaittuja; Digitaaliset ratkaisut helpottavat asiointia, tiedon hyödyntämistä ja valtionavustusten käytön valvontaa. Vaikuttaa siltä, että viranomaisyhteistyötä ja valtionavustusasioiden yhtenäistä tulkintaa sekä valtionavustustoiminnan läpinäkyvyyttä pitäisi lisätä jatkossa.
- Valtionapuviranomaiset arvioivat toimintaansa säännöllisesti, mutta yksityishenkilöille myönnettävien valtionavustusten käytön tuloksia ja vaikutuksia ei varsinaisesti raportoida. Niistä ei myöskään käydä yhteiskunnallista keskustelua. Valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta voitaisiin lisätä suunnitteluvaiheessa ja avoimella ja ymmärrettävällä viestinnällä.

Huomioita yhteisestä toimintamallista

- Valtionavustustoiminnan yhteinen toimintamalli vaikuttaa soveltuvan kohtuullisen hyvin myös yksityishenkilöille myönnettävien valtionavustusten kokonaisuuteen, mutta sitä pitäisi mukauttaa ja yksinkertaistaa.
- Erityistä huomiota pitäisi kiinnittää seuraaviin asioihin.
 - Suunnitteluajataulu: Päämäärien ja tavoitteiden pysyvyys ja ilmiölähtöisen valmistelun oikea-aikaisuus
 - Tuloksia ja vaikutuksia koskevan tiedon keräämisen ja kuvaamisen tavat: Vaikutusketjut viranomaisten työvälineenä
 - Olemassa oleva yhteistyö valtionavustusprosessissa ja sen kehittäminen: Toimijoiden osaaminen, osallisuus ja ohjaus ajureina, verkostojen tehtävät osaksi olemassa olevaa yhteistyötä

Viisi kehittämiskohdetta

1. Valtionavustusten ja valtionavustustoiminnan suunnittelu
2. Valtionavustusprosessi ja yhteistyö
3. Asiointi ja digitaalisten palveluiden käyttöönotto
4. Valtionavustusten käytön tulokset ja vaikutukset
5. Viestintä ja yhteiskunnallinen keskustelu

Asioiden kokoaminen raporttia varten

Valtionavustuksiin liittyviä käytäntöjä

1. Avustuslajien määrittely ja yhdenmukainen tulkinta
2. Arviointiperusteiden ja -kriteereiden kuvaaminen avoimesti ja ymmärrettävällä tavalla (läpinäkyvyyden lisääminen)
3. Valtionapuviranomaisten välinen työnjako (poikkihallinnollisen yhteistyön lisääminen)
4. Toisen puolesta asiointi
5. Monta samanaikaista hakijaa (työryhmät ja osakkaat)
6. Tietovarannot (ja tietojen siirtäminen)
7. Henkilötietojen käsittely
8. Valtionavustusprosessiin osallistuminen
9. Vakioehdot ja hyvä hallinto

Raporttia koskevia huomioita

- Raportissa on tarkoitus kuvata kehittämissuhteet ja perustella niitä huolellisesti aineistonkeruun avulla. Raportissa kuvataan myös päätelmiä (vertaa kuntajaoston raportti).
- Ohessa on luonnos, miten teksti voidaan jäsentää, jotta kehittämissuhteiden käsittely on samanlaista ja kokoaa yhteen aiemmissa luvuissa käsiteltävät asiat.
 - Kehittämissuhteus
 - Kehittämissuhteuden kuvaus
 - Miten kehittämissuhteus edistää vaikuttavuutta, tehokkuutta, läpinäkyvyyttä ja yhdenmukaisuutta? [tavoite]
 - Millaisilla toimenpiteillä (keinot ja käytännöt) tavoitteita voidaan edistää? [ratkaisuehdotukset]

Tutustu tarkemmin

Kolumni: <https://vm.fi/-/lisaa-lapinakyvyytta-ja-vaikuttavuutta-yksityishenkiloille-myonnettaviin-valtiovavustuksiin>

Otakantaa.fi-kyselyt: <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM175:00/2021>

Hankeikkuna: <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM175:00/2021>

VALTIONAVUSTUKSET
STATSUNDERSTÖD

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET